

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Procesiniai terminai

Procesiniai terminai

Estija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Procesiniams terminams apskaičiuoti taikomos Civilinio kodekso įstatymo (est. *tsiviilseadustiku üldosa seadus*, TsÜS) Bendrosios dalies nuostatos, jeigu įstatyme nenumatyta kitaip. Pagal TsÜS 134 straipsnio 2 dalį terminas apibrėžiamas metais, mėnesiais, savaitėmis, dienomis, valandomis arba trumpesniais laiko vienetais, susietais su įvykiu, kuris tikrai bus. Terminas pradedamas skaičiuoti kitą kalendorinę dieną po tos, kuri nustatyta kaip termino pradžia, arba nuo įvykio, kuris nustatytas kaip termino pradžia, dienos ir baigiamas skaičiuoti nurodytą dieną. Jeigu nurodyta diena apibrėžiama kaip terminas, apskaičiuojamas dienomis arba ilgesniais laiko vienetais, terminas baigiamas skaičiuoti nurodytos dienos 24.00 val., išskyrus atvejus, kai įstatyme numatyta kitaip. Ketinimų deklaracija, kuri per tam tikrą terminą turi būti perduota asmeniui, vykdančiam ekonominę ar profesinę veiklą, privalo būti perduota šiam asmeniui ir visi per tam tikrą laiką jam atliktini veiksmai privalo būti atlikti ne vėliau kaip nurodytą dieną iki toje vietoje, kurioje turi būti perduota ketinimų deklaracija ar atliktas veiksmas, taikomo įprasto darbo laiko pabaigos. Jeigu procesinis veiksmas turi būti atliktas teismo patalpose, termino pabaiga laikoma teismo darbo dienos pabaiga.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Nedarbo dienos nurodytos 1998 m. vasario 23 d. įsigaliojusiame Valstybinių švenčių ir nacionalinės svarbos dienų įstatyme (est. *pühade ja tähtpäevade seadus*). Tai:

vasario 24 d. – Nepriklausomybės diena ir Estijos Respublikos metinės;

sausio 1 d. – Naujųjų metų diena;

– Didysis penktadienis;

– Velykų sekmadienis;

gegužės 1 d. – Gegužės pirmosios šventė;

– Sekminės;

birželio 23 d. – Pergalės diena;

birželio 24 d. – Vasaros saulėgrįža;

rugpjūčio 20 d. – Nepriklausomybės atkūrimo diena;

gruodžio 24 d. – Kūčios;

gruodžio 25 d. – Kalėdos;

gruodžio 26 d. – antra Kalėdų diena.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Pagal Civilinio proceso kodekso (est. *tsiviilkohtumenetluse seadustik*, TsMS) 65 straipsnio 1 dalį procesiniams terminams apskaičiuoti taikomos TsÜS nuostatos, jeigu įstatyme nenumatyta kitaip.

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

TsÜS 135 straipsnio 1 dalyje išdėstyta bendra taisyklė, pagal kurią terminas pradedamas skaičiuoti kitą kalendorinę dieną po tos, kuri nustatyta kaip termino pradžia, arba nuo įvykio, kuris nustatytas kaip termino pradžia, dienos, jeigu įstatyme arba sutartyje nenumatyta kitaip. Teismo nustatytas terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po tos, kurią įteikiamas dokumentas, kuriame nustatytas terminas, išskyrus atvejus, kai nustatant terminą nurodyta kitaip. Jeigu dokumento nereikia įteikti, terminas pradedamas skaičiuoti, kai gaunamas pranešimas, kad terminas nustatytas (TsMS 63 straipsnis).

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Ne. Civilinio proceso kodekse nurodyta, kad teismo nustatytas terminas pradedamas skaičiuoti kitą dieną po tos, kurią įteikiamas procesinis dokumentas. Tai taikoma visiems dokumentų įteikimo būdams.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Ne. Pagal TsÜS 135 straipsnio 1 dalį terminas pradedamas skaičiuoti kitą kalendorinę dieną po tos, kuri nustatyta kaip termino pradžia, arba nuo įvykio, kuris nustatytas kaip termino pradžia, dienos, jeigu įstatyme arba sutartyje nenumatyta kitaip.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Pagal TsÜS 136 straipsnio 9 dalį apibrėžiant terminą viena diena laikoma laikotarpiu nuo vidurnakčio iki vidurnakčio. Taigi, jeigu terminas išreiškiamas dienomis, dienų skaičius reiškia kalendorinių dienų skaičių.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Paprastai procesiniai terminai išreiškiami dienomis.

Terminas išreiškiamas mėnesiais, jeigu, pavyzdžiui, pasibaigus terminui negalima paduoti apeliacinio skundo. Pagal TsMS 632 straipsnį apeliacinį skundą galima paduoti per trisdešimt dienų nuo sprendimo įteikimo apeliacinio skundo teikėjui, tačiau ne vėliau kaip per penkis mėnesius nuo pirmosios instancijos teismo sprendimo viešo paskelbimo dienos. Kai nuo sprendimo viešo paskelbimo dienos praeina penki mėnesiai, apeliacinio skundo negalima paduoti net ir tuo atveju, jei iki penkių mėnesių termino pabaigos nuo sprendimo įteikimo ir paskelbimo yra likusios mažiau nei trisdešimt dienų. Šis absoliutus apribojimas nustatytas siekiant užtikrinti teisinį tikrumą. Panašus absoliutus penkių mėnesių apskundimo terminas taip pat nustatytas, pavyzdžiui, apeliaciniam skundui, kuriuo apskundžiama nutartis, arba kasaciniam skundui paduoti.

Metais išreiškiamo termino pavyzdys – teisės reikalauti kompensuoti valstybinę rinkliavą ar užstatą pabaiga: reikalavimo nebegalima teikti, kai nuo metų, per kuriuos buvo sumokėtas užstatas arba valstybinė rinkliava, pabaigos praeina du metai, tačiau tik tuo atveju, jeigu procesas baigtas ir yra įsigaliojęs sprendimas. Vis dėlto tai yra reikalavimo teisės pabaigos, o ne procesinis terminas, – tokio termino negalima nei pratęsti, nei atstatyti.

Reikalavimo teisės pabaigos terminas taip pat išreiškiamas metais. Tai taip pat nėra procesinis terminas. Pagal TsÜS 143 straipsnį teismas į reikalavimo teisės pasibaigimą atsižvelgia tik privalančio įvykdyti reikalavimą asmens prašymu.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Terminas baigiamas skaičiuoti nurodytą dieną. Jeigu nurodyta diena apibrėžiama kaip savaitėmis skaičiuojamas laikotarpis, nurodyta diena yra atitinkama paskutinės laikotarpio savaitės diena. Jeigu nurodyta diena apibrėžiama kaip mėnesiais skaičiuojamas laikotarpis, nurodyta diena yra atitinkama paskutinio mėnesio diena. Jeigu nurodyta diena apibrėžiama kaip metais skaičiuojamas laikotarpis, nurodyta diena yra atitinkamo paskutinių metų mėnesio atitinkama diena. Jeigu nurodyta diena apibrėžiama kaip mėnesiais arba metais skaičiuojamas laikotarpis ir nurodyta diena patenka į mėnesį, neturintį tos konkrečios dienos, tada nurodyta diena laikoma paskutinė mėnesio diena (TsÜS 136 straipsnio 2–5 dalys).

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Taip. Civilinio kodekso įstatymo Bendrosios dalies 136 straipsnio 8 dalyje teigiama, kad jeigu nurodyta diena ketinimų deklaracijai pateikti arba prievolei atlikti sutampa su valstybine švente arba kita nedarbo diena, nurodyta diena laikoma pirmoji darbo diena, einanti po nedarbo dienos.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Pagal TsMS 64 straipsnio 1 dalį teismas remdamasis motyvuotu prašymu arba savo iniciatyva gali pratęsti savo nustatytą procesinį terminą, jeigu yra pagrįstų priežasčių tai padaryti. Terminą daugiau nei vieną kartą galima pratęsti tik esant priešingos proceso šalies sutikimui.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Apeliacinį skundą reikia paduoti per trisdešimt dienų nuo sprendimo įteikimo apeliacinio skundo teikėjui, tačiau ne vėliau kaip per penkis mėnesius nuo pirmosios instancijos teismo (est. *esimese astme kohus*) sprendimo viešo paskelbimo dienos (TsMS 632 straipsnio 1 dalis). Tačiau esama šios bendros taisyklės išimčių:

Jeigu apskrities teismas (est. *maakohus*), nagrinėdamas bylą, sprendimo rezoliucinėje dalyje paskelbia, kad tam tikri bendrojo taikymo teisės aktai prieštarauja Konstitucijai (est. *põhiseadus*), ir atsisako juos taikyti, terminas apeliaciniam skundui paduoti nepradedamas skaičiuoti tol, kol Aukščiausiąjame Teisme (est. *Riigikohus*) atlikus Konstitucijos peržiūrą nepaskelbiama nutartis dėl bendrojo taikymo teisės akto, kuris nebuvo taikomas.

Jeigu per terminą apeliaciniam skundui paduoti byloje priimamas papildomas sprendimas, terminas apeliaciniam skundui paduoti pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai paskelbiamas papildomas sprendimas, ir jis taip pat taikomas pradiniam sprendimui. Tais atvejais, kai praleista dalis pridama prie sprendimo, priimto be aprašomosios ar motyvuojamosios dalies, terminas apeliaciniam skundui paduoti pradedamas skaičiuoti iš naujo nuo viso sprendimo paskelbimo dienos.

Jeigu proceso šalys pasiekia atitinkamą susitarimą ir informuoja teismą, terminas apeliaciniam skundui paduoti gali būti sutrumpintas arba pailgintas iki penkių mėnesių nuo sprendimo paskelbimo dienos.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Pagal Civilinio proceso kodeksą teismas skiria teismo posėdžio datą iš karto, kai tik gauna prašymą arba pareiškimą ir atsiliepimą į jį, arba pasibaigus atsiliepimo terminui. Teismas gali skirti teismo posėdžio datą prieš gaudamas atsiliepimą arba prieš pasibaigiant atsiliepimo terminui, jeigu galima daryti prielaidą, kad teismo posėdis bus reikalingas bylai nagrinėti neatsižvelgiant į atsiliepimą, arba jeigu iš karto skirti teismo posėdžio datą esamomis aplinkybėmis yra pagrįsta dėl kitų priežasčių. Jeigu teismas nereikalauja atsiliepimo, jis skiria teismo posėdžio datą iš karto, kai tik gauna prašymą arba pareiškimą. Jeigu įmanoma, teismas, skirdamas teismo posėdžio datą, gauna proceso dalyvių nuomonę ir į ją atsižvelgia.

Teismas gali atšaukti teismo posėdį, pakeisti jo laiką arba jį nutraukti tik dėl pagrįstų priežasčių (TsMS 352 straipsnio 1 dalis).

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Jeigu procesas vyksta pagal Estijos proceso teisę, asmuo nepraranda teisės prašyti pratęsti procesinį terminą vien remiantis tuo, ar terminą galima pratęsti toje vietoje, kurioje asmuo sužinojo apie veiksmą.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Jeigu procesinis veiksmas neatliekamas laiku, proceso dalyvis neturi teisės atlikti procesinį veiksmą vėliau, išskyrus atvejus, kai teismas atstato įstatymo numatytą terminą, pratęsia savo nustatytą terminą arba išnagrinėja proceso dalyvio pateiktą prašymą, pareiškimą, įrodymus ar prieštaravimą. Ši nuostata taikoma neatsižvelgiant į tai, ar proceso dalyvis prieš tai buvo įspėtas apie tokius padarinius.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teislių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Jeigu neatvykus atsakovui teismas priėmė sprendimą už akių, atsakovas gali pateikti prašymą panaikinti teismo sprendimą už akių (TsMS 415 straipsnis).

Atsakovas gali pateikti prašymą panaikinti teismo sprendimą už akių, jeigu atsakovo neveikimas, dėl kurio teismas priėmė sprendimą už akių, pateisinamas pagrįstomis priežastimis. Pagrįstos priežastys, kuriomis galima pateisinti neatsiliepimą į ieškinį arba neatvykimą į teismo posėdį ir nepranešimą teismui apie tai, pirmiausia yra eismo sutrikimai, netikėta proceso šalies liga arba netikėta sunki proceso šaliai artimo asmens liga, dėl kurių proceso šalis neatsiliepė į ieškinį arba neatvyko į teismą ir neatsiuntė į teismą atstovo (422 straipsnio 1 dalis).

Prašymas panaikinti teismo sprendimą už akių gali būti pateiktas neatsižvelgiant į tai, ar esama pagrįstų priežasčių, jeigu:

neatsiliepimo į ieškinį atveju – ieškinys atsakovui arba jo atstovui buvo pristatytas kitaip nei asmeniškai pasirašytinai arba elektroniniu būdu;

neatvykimo į teismo posėdį atveju – šaukimas atsakovui arba jo atstovui buvo pristatytas kitaip nei asmeniškai pasirašytinai arba įteikiant per teismo posėdį ar elektroniniu būdu;

teismas negalėjo teisėtai priimti sprendimo už akių.

Prašymas panaikinti teismo sprendimą už akių gali būti pateiktas per trisdešimt dienų nuo teismo sprendimo už akių įteikimo. Jeigu teismo sprendimas už akių įteikiamas jį viešai paskelbiant, prašymas panaikinti teismo sprendimą už akių gali būti pateiktas per trisdešimt dienų nuo tos dienos, kurią atsakovas sužinojo apie teismo sprendimą už akių arba apie vykdymo užtikrinimo procedūras, pradėtas siekiant užtikrinti teismo sprendimo už akių įvykdymą. Jeigu atnaujinus procesą dėl atsakovo priimamas kitas teismo sprendimas už akių, atsakovas gali apeliacine tvarka apskųsti tą sprendimą tik remdamasis tuo, kad buvo nepatikrintos reikiamos sąlygos teismo sprendimui už akių priimti.

Paskutinis naujinimas: 15/12/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.